

աժուր - 919-22

ՆՈՐԱՀԱՍՆԵՐՈՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՆԴԵՍ ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ

◆ Խմբագիր ◆
ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

◆ Տէր ԷԼՏԻՐԷՆԻ ◆
Մ. ՍՈՒՐԵԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ = ԹԻԻ 2

1 ԴԵԿՏ. 1919

Գին 100 Փր

Ամերիկայի Նախագահը
ՄԵԾ ՀԱՅԱՍՏԵՐԸ ՈՒՒԼՍԸՆ
Բրոքհուորի արագով

ՏՊԱՐԱՆ «ԱՌԱՒՈՏ»Ի

Կ. Պոլիս, Պապր Ալի Բալսկսի, Թիւ 43, Բ. Դրանի նիւս դիմաց

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

**ՊՈԼԻՍ
ԵՒ ԳՎԻԱՌ**

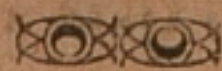
Տարեկան (24 թիւ) 50 Դահ.

Վեցամսեայ (12 ») 30 »

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Տարեկան (24 ») 10 Գրանի

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Առաւօտի հասցէն է՝ Պապը Ալի ճատտէսի, թիւ 43, Բ. Դրան
ճիշդ գիմացը:

ՀՐԱԻՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆԵՍԻՆ

«Առաւօտ» հանդէսին խմբագրութիւնը ջանապէս կը հրաւիրէ բոլոր վարժա-
րաններուն տնօրէններն, ուսուցչուհիները և ուսուցիչները, որ հաճին իրենց աշ-
խատակցութեամբ, թելադրութիւններով օգնել իրեն: Սիրով պիտի հրատարակենք վար-
ժարաններու դպրոցական հանդէսներու, յառաջադէմ ուսանողներու մասին հակիրճ
տեղեկութիւններ, դպրոցական լուրեր և այլն:

«Առաւօտ» հանդէսին խմբագրութիւնը ամէն ջանք պիտի թափէ օրէ օր աւելի
գոհացուցիչ ու հետաքրքրական ընելու համար այս թերթը, որ կարեւոր պակաս մը
բացնելու կոչուած է մեր համեստ գրականութեան մէջ:

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԵՐ

«ՀԱՅ ԿԻՆ», կիսամսեայ պատկերազարդ հան-
դէս: Տէր եւ Տնօրէնուհի՝ Հայկանոյշ Մառք,
տարեկան բաժնեգին 300 դրկ.: Հասցէ.— Կ. Պոլիս,
Բերա, Օսմ. նամակատուն, փոսթարկղ թիւ 192:

«ՈՍՏԱՆ» կիսամսեայ պարբերագիր Արուեստ-
ներու եւ Գրականութեանց. խմբագիր Մ. Շամ-
տաննեան. տարեկան բաժնեգին 500 դր2: Հասցէ՝
Բերա, Գապրիսիան փողոց թիւ 37:

«ԱՐԱԳԱՅ» շաբաթաթերթ. օրկան ազգայնա-
կան ազաական կուսակցութեան, Պատասխանա-
տու Տնօրէն Յ. Դարբինեան. տարեկան բաժ-
նեգին՝ 300 դահեկան: Հասցէ՝ Բերա Ալիոն փողոց
թիւ 1 կամ 7:

«ՆՈՐ ԴԱՐ» գրական հանդէս ծաղրանկար-
ներով, Տէր եւ Տնօրէն Ա. Յ. Սվանեան, Տարեկան
բաժնեգին 220 դահկ.: Հասցէ՝ փոսթարկղ 575:

— «ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏ» Հ. Մ. Ը. Միութեան կի-
սամսեայ հանդէս: Արտօնատէր Գարլօ Շահինեան,
Պատ. Տնօրէն Հրաչեայ Տէր-Ներսէսեան, տարե-
կան 24 թիւ 180 դր2: Հասցէ՝ Պահճէ-Գաբու,
Հանի Պէքիրի ետեւը, Բասիմ-Փաշա խան թիւ 23:

«ԿԱՎՐՕՇ» զաւեշտական շաբաթաթերթ
Գին 5 դր2 հասցէ՝ Բերա, Օհանեան տպար.

Փնտեցեմ Թեոգիկի Տարեցոյցը:

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒԱՆ ԹԵՐԹԵՐ

Առաւօտ

Ազգային քաղաքական լրագիր Տնօրէն Ս.
Սուրեան, Գին 100 փարա. Բաժանորդագրութիւն
տարեկան 120. վեցամսեայ 75. քառամսեայ 40
դր2: Հասցէ՝ Պոլիս Բարձրագոյն Դրան դէմ թիւ 43:

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ Ազգային ժողովրդական թերթ.
Տէր եւ Տնօրէն Սիմոն Խորէն. Հասցէ՝ Բերա Փար-
մաք գաբու:

ԵՐԵՒԱՆ Անկախ հայաթերթ. Տնօրէն Խմբագիր
Մկրտիչ Կապրաշ: Հասցէ՝ փոսթարկղ 210, Բերա

ՆՈՐ ԱՅԳ Տնօրէն Խմբագիր. Վ. Դաւիթբեան.
Հասցէ՝ Բէշիտ Փաշա խան Տպար. Սանճաքեան:

ՁՄՐԱՆ ՀԱՄԱՐ.— Անոնք որ վառարանի խո-
ղովակներու պէտք ունին եւ դժուարութիւն
կը կրեն գտնել. թող հաճին դիմել Պապը Ալի
ճատտէսի թիւ 19 Տիար Բարսեղ Չէրքէզեանի
վաճառատունը: Բոլորովին նոր խողովակ հատը
45 դր2: Բարեգործական հաստատութեանց հա-
մար մասնաւոր զեղչ:

ԱՐԱՐԱՏ

ՆՈՐԱՅԱՍՆԵՐՈՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՆԴԵՍ

Կ Ի Ս Ա Մ Ս Ե Ա Յ

Խմբագիր
Գ. Զ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Տէր Է. ՏԳՈՐԷՆ
Մ. ՍՈՒՐԵԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 2

15 ԴԵԿՏ. 1919

ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԵԱՆ ՈԳԻ

Նորաւի բարեկամներս ,

Հոգեկան անպատմելի հաճոյք մըն է ինծի երեւակայել թէ դուք շրջապատած էք զիս եռանդուն հետաքրքրութեամբ մը , մտիկ ընելու համար այն մտերմական խօսակցութիւնները , զորոնք պիտի ունենանք պարբերաբար : Ի՞նչ հաճելի է դիտել ձեր գրաւիչ դէմքերը , որոնք ձեր մաքուր սիրտերուն հայելին են : Ի՞նչ հմայիչ են ձեր կայծկլտուն աչքերը , որոնց մէջ կը ցոլան ճառագայթները այն բարութեան որ ձեր հոգիներուն մէջ կը թազաւորէ : Այո՛ , դուք էք բուն հրեշտակները . եթէ դուք չըլլայիք՝ մարդիկ ո՛չ մէկ գաղափար պիտի ունենային հրեշտակներու վրայ : Դուք մեր ընտանիք-բոյներուն երջանկաբեր հրեշտակ-ձագուկներն էք :

Ուրեմն , նորաւի հայորդիներ , սիրելի բարեկամներս , աւելի մօտս եկէք ու այսօր խօսիմ ձեզի նիւթի մը վրայ , որուն համար մեծ ընդունակութեամբ օժտած է ձեզ Երկինք , իբրեւ անսխալ մէկ փաստը իր բարութեան և սիրոյն ձեզի հանդէպ :

Նիւթը , որուն վրայ պիտի խօսիմ ձեզ , Զուարթութեան Ոգին է : Մարդիկ ամէն տարիքի , մասնաւորապէս կանուխ տարիքի մէջ՝ ընդունակ են իրենց վրայ մշակել շատ մը ունակութիւններ , որոնց ամբողջութիւնը կը կազմէ իրենց նկարագիրը : Եւ որովհետեւ ձեր մանկական ու պատանե-

կան տարիքը աւելի ձեւընկալ ի ու կրաւորական տարիք մըն է, կ'արժէ որ դուք մասնաւորապէս հոգ տանիք ձեր ընդհանուր նկարագիրը կաղծող ձեր ունակութիւններուն վրայ:

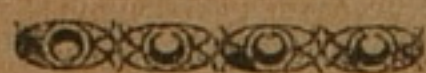
Պէտք է գիտնալ թէ մէկէ աւելի յանձնարարելի ունակութիւններ կան, զորոնք կ'արժէ որ մշակէք. բայց զանոնք թողելով այս անգամ, պիտի թելադրէի ձեզ որ ջանաք անկեղծօրէն ձեր մէջ մշակել Զուարթութեան Ոգին, որուն շատ պէտք ունի բոլոր հայ ներկայ սերունդը, ու մասնաւորապէս դուք, որ ապագայ Հայութիւնն էք: Եւ շնորհակալ ըլլալով էք Աստուծոյ որ ձեր տարիքը առաւելապէս օժտած է այս ընդունակութեամբ: Զուարթ եղէք միշտ. լուսաւոր ժպիտ մը թող պայծառացնէ ձեր անմեղունակ դէմքերը: Վանեցէք ձեր հոգիներէն դաժան ու տխուր խորհուրդները: Միշտ բարի եւ ուրախ բաներու յոյսով լեցուեցէք, որովհետեւ լաւատեսութիւնը ամէնէն յանձնարարելի ունակութիւնն է կեանքի մէջ: Բարի ու մաքուր բաներու վրայ մտածեցէք միշտ ու այդ մտածումները պիտի դրոշմուին ձեր ամբիժ ճակատներուն վրայ: Զուարթութեան Ոգին ձեր մէջ զօրացնելու լաւագոյն միջոցն է հեռու փախչիլ չարութենէ: Չարերը զուարթ չեն կրնար ըլլալ: Մաքուր խիղճի մը խաղաղութենէն բխող զուարթութիւնը ամէնէն անխառն զուարթութիւնն է: Ուրիշներու բարիք ընելու համար խորհեցէք. սիրոյ և գթութեան գործեր կատարել փութացէք. բարի եւ զուարթ ընկերակցութիւն մշակեցէք ու պիտի տեսնէք թէ Զուարթութեան Ոգին զօրացած է ձեր մէջ: Սիրեցէք երգելը, չարերն են որ երգ չունին: Սիրեցէք խաղալն ու խնդալը. այդ բնական մէկ պահանջը և իրաւունքն իսկ է ձեր: Զուարթ պատմութիւններ կարդացէք, ու ձեր նորատի կեանքերը, պիտի ըլլան ամառնային արշալոյսի մը պէս ջինջ ու պայծառ:

Ու ի՞նչ պիտի ըլլայ արդիւնքը՝ երբ զօրացնէք ձեր մէջ Զուարթութեան Ոգին: Նախ՝ երջանիկ կեանք մը պիտի ունենաք թէ՛ ներկային թէ՛ ապագային մէջ: Ու մեր ցեղը պիտի դադրի լալկան ու տխուր ցեղ մը ըլլալէ: Երկրորդ՝ պիտի երջանկացնէք նաեւ ձեր շուրջիները, ձեր ծնողքները, որոնք չպիտի ուզէին տեսնել զարուհը առանց ծաղիկի, վանդակը առանց թռչունի և տունն ալ առանց Զուարթ մանուկներու:

ՄԵՐ ԿԱՏՈՒՆ

Ըստեներով սեւ ու ներմակ,
Որ կակուղիկ են զերդ սամոյր,
Աղուոր սրնած, գիրուկ համակ՝
Տեսած եմ մեր կատուն մաքուր:

Ազնւական սիկնոջ մը պէս՝
Թիկնաքոռին վրայ խոշոր
Կը նըստի ան՝ գոռոզ ու վէս՝,
Նայուածքները քիչ մը խոժոռ:

Թեթեւօլիկ չէ բընաւ ան՝
Աղջկայ մը պէս ցաւկան, խնդուն,
Ունի տեսք մը ինքնահաւան,
Բայց նոյն ասեմ է շատ արթուն:

Հարուստի պէս փափկանաւակ՝
Չենք տեսած որ ուտէ չոր հաց,
Խորթիկներու մեծ ախորժակ
Մը ունի որ կ'ըլլայ միշտ բաց:

Երբոր հայրիկն ամեն իրիկուն
Շուկայէն տուն վերադառնայ,
Կ'ելլէ անոր գիրկն ըլլալ քուն,
Մինչեւ քսէ. «Նի՛ր, գընա՛:»

Յանախ ալ մօտ վառարանին
Մըռ, մըռ, մըռ՝ մըռ կը մըրափէ,
Մինչեւ իրեն քսէ հանին,
«Նի՛ր քիչ մ'ալ դուրսը չափէ:»

Երբ հիւրեր գան՝ անոնց առջեւ՝
Իբրեւ մէկ հիւր կը նըստի ան,
Նըսուածքով մը բարեձեւ,
Մըսիկ կ'ընէ, չի հաներ ձայն:

Շատ նըրբացած է մեր կատուն,
Քաղաքավար՝ որչափ ուզես,
Հանկ չէ զարկած դեռ ոչ մէկուն,
Ու չի կռուիր միւսներուն պէս:

Մենք ալ իրեն անոր համար՝
«Փափուկ» քսինք իբրեւ անուն,
Չէ՞ք գտներ այս անուն յարմար.
Կարծիքն ա՛յս է մեր ամենուն:

*
* *

Բայց քերթերու մեջ անցած օր,
Երբ ժանտախտի մասին լուրեր
Կը կարդայի շատ անհաւոր,
Քացի գըտնել Փափուկը մեր:

Ըսի իրեն. «Պարո՛ն Փափուկ,
Պէտք է որ քան ըլլաս կատուն,
Ու չի նստիս իբրեւ պապուկ,
Ըլլաս որսորդ մը եռանդուն:

«Ժանտախտաբէր մուկերը չար՝
Ուժեղ քաթովդ ջարդուփեռ
Պիտի ընես դուն անպատեան
Երէ ոչ քեզ քամ լուր տխուր:

«Ո՛չ կերակուր պիտի քամ քեզ,
Ո՛չ քամուկ գիրկ, ո՛չ ալ գգուանք,
Օ՛ն, գործ տեսիւր կատուի պէս,
Որ չի քաշես պաշիթ, գրկանք:»

Ու ա՛յն օրէն կարծես բոլոր
Խօսքերս լքեց, միտքը պահեց,
Եւ մուկերուն մանր ու խոշոր՝
Սոսկայի ջարդ մը կուտաւ:

ԳՐ. Հ. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻԵՐ ԽՕՍԵԼԱԿԵՐՊԵՐ

Ատենօք երկու պատանիներ հեռաւոր, գեղեցիկ երկիր մը այցելել գոցին:

Այս պատանիներէն մէկը շատ կը սիրէր այն ամէն գեղեցիկ բաները որ կը գտնուին դաշտերու, անտառներու, գետերու և երկինքի մէջ: Ամէն օր կը սորվէր բան մը որ զինքը աւելի կը հետաքրքրէր ու կը հրապուրէր:

Բայց միւս պատանին իր տեսածներուն շատ կարեւորութիւն չէր ընծայեր: Ան այդ հեռաւոր, գեղեցիկ երկիրը գացած էր ժամանակ անցնելու համար միայն:

Երբ այս երկու պատանիները իրենց ճամբորդութենէն վերադարձան, անոնց բոլոր բարեկամները գիտնալ ուղեցին թէ ինչե՛ր տեսած էին անոնք:

Անոնք նախ գացին տեսնել Պօղոսը, պատանին որ բաներու շատ կարեւորութիւն ընծայող չէր, և ըսին «Է՛հ, Պօղոս, ըսէ տեսնենք ի՞նչ տեսար այն հեռաւոր երկրին մէջ զոր այցելեցիր:»

«Է՛, ինչ պիտի ըլլայ, շատ բաներ մը չտեսայ, պատասխանեց Պօղոս, իր ակթուին կրթնած ու յոգնած տաղտկացած երեւոյթով մը ըսաւ. «Ի՛նչ պիտի ըլլայ, կանանչ ծառեր — կապոյտ երկինք — բլուրներ — գետեր — թռչուններ — ծաղիկներ:»

«Ի՛նչ տաղտկալի, ի՛նչ սրտնեղիչ ժամանակ ես անցուցեր, ուրախ եմ որ հետդ չէի:» ըսաւ բարեկամներէն մէկը: Եւ իրապէս սենեակին մէջ բոլոր ներկաները միեւնոյն կը զգային, որովհետեւ Պօղոսին պաղ խօ-

սելակերպը մարած էր անոնց խանդավառութիւնը: Անոնք ուրախ և զուարթ մտածումներու ոչ մէկ պատկեր կրնային բերել իրենց մըքերուն առջեւ:

Ճիշդ այն պահուն Պետրոս պատանին, որ գեղեցիկ բաները կը սիրէր ու կը խանդավառուէր անոնցմով, սենեակ մտաւ: «Եկուր նայիմ, Պետրոս, դուն ալ խօսէ տեսնենք ի՞նչ տեսար այն հեռաւոր երկրին մէջ:»

«Շատ աշէկ, պատմեմ ձեզ,» ըսաւ Պետրոս, եռանդազին ձայնով և ուրախութեամբ ճառագայթող աչքերով: «Սքանչելի բաներ տեսայ. հիանալի բաներ, կանանչ ծառեր, կապոյտ երկինք, բլուրներ, գետեր, թռչուններ, ծաղիկներ:»

Պետրոս այնպէս մը կը խօսէր որ կարծես թէ այն տեսած բոլոր բաները դեռ իր աչքերուն առջեւն են: Անոնք պայծառ պատկերներ և զրուարթ խորհուրդներ յառաջ կը բերէին միտքերու մէջ: Եւ անանկ թուեցաւ իր բարեկամներուն որ մինչև իսկ իրենց աչքերուն առջեւ կը տեսնեն այդ գլգլացող գետակներն ու ծիրանեգոյն բլուրները, ու կը լսեն անտառի երգիչներուն, այն գեղեցիկ թռչուններուն քաղցր գեղգեղանքը:

«Ի՛նչ հաճելի ժամանակ անցուցած ըլլալու ես, ուրեմն,» գոչեցեն բոլոր բարեկամները մէկէն, ա՛խ, երանի թէ մենք ալ քեզի հետ ըլլայինք:»

Դեռատի ընթերցողներս, այս պատմութենէն սորվելիք դաս մը չի կա՞յ մեզի համար: Այո՛, կարծեմ թէ կարեւոր դաս մը կայ, զոր պէտք է սորվինք:

Ճիշդ նոյն խօսքերը կրնան շատ

քիչ կամ շատ աւելի բան նշանակել
ու հասկցնել. և անոնց քիչ կամ
շատ բան նշանակելը ամբողջովին
կախում ունի զանոնք մեր կարգա-
լու ձեւէն :

Պօղոս և Պետրոս միեւնոյն խօս-
քերը չըսին իրենց ունկնդիր բարե-
կամներուն : Այո՛, միեւնոյն խօս-
քերը : Բայց երբ Պօղոս խօսեցաւ,
անոնց խանդը մարեցաւ, տաղտկա-
ցան, իսկ մինչ Պետրոս խօսեցաւ՝ ա-
նոնք խանդավառեցան և հաճոյք
զգացին անոր խօսքերը մտիկ ընելով :

Ահա այսպէս է նաև ձեր խօսա-
կցութիւնը, որ ձեր խօսելակերպին
տաք կամ պաղ, հաճելի կամ ան-
հաճոյ ըլլալէն կրնայ ազդուիլ, ու
անոր համեմատ ալ տպաւորութիւն
կը թողու ունկնդիրներուն վրայ :

Ընթերցանութիւնն ալ այսպէս է :
Եթէ հետաքրքրուիս ու խանդա-
վառուիս այն կտորով կամ քերթը-
ուածով զոր կը կարդաս. եթէ զա-
նոնք այնպէս մը ուսումնասիրես, որ
անոնց նշանակութիւնները զգաս ու
անանկ ալ կարդաս որ ուրիշներու
ալ զգացնել տաս այդ քու կարդա-
ցածդ, ընթերցանութիւնդ ալ պիտի
ըլլայ կատարեալ, յաջող ու ազդու :

ԱՆԳ. Է

ԿԱՐԵՒՈՐ

Մեր դեռատի ընթերցողներուն
կը յանձնարարենք պահել Հանդէսին
իւրաքանչիւր թիւը, կազմելու հա-
մար հաւաքածան, որ կը յուսանք
թէ հաճելի և հետաքրքրական պի-
տի ըլլայ :

ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԲԱԺԻՆԸ

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՔԱՋՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

— Սիրանո՛ւշ, ի՞նչ է փարոսը,
կրնա՞ս ինծի բացատրել փարոս մը,
հարցուց վարժուհին օր մը դասա-
րանին մէջ :

— Օրիորդ, պատասխանեց Սի-
րանուշ, թէեւ քանի մը անգամներ
տեսած եմ փարոսներ, բայց որոշա-
պէս գաղափար մը չունիմ անոնց
վրայ :

— Կը հաճի՞ք, օրիորդ, բացատր-
ել մեզ թէ ի՞նչ է փարոսը, մի-
ջամտեց Ալիս անհամբեր :

— Շատ բարի, ըսաւ օրիորդը,
բացատրեմ ձեզ : Փարոսը ծխանի
կամ աշտարակի պէս կլորածեւ նեղ
ու բարձր շէնք մըն է. ներսը սան-
դուղներ կան, որոնցմով փարոսին
վրայ կ'ելլուի : Կատարը կայ մաս-
նաւոր ասպակեպատ սենեակ մը ու
խոշոր լապտեր մը, որ բոլոր գիշերը
վառուած կը պահուի : Փարոսները
ծովեզերքները, ցից խարակներու
վրայ կը շինուին : Անոնք կը ծա-
ռայեն նաւապետներու գիշեր ատեն
իրենց ճամբաները գտնելու համար,
և զգուշացնելու համար որ նաւեր-
նին ժայռերու չի գարնեն, կամ ա-
ւազի վրայ չի խրեցնեն :

— Գիտե՞ք թէ ով վառած կը
պահէ փարոսը :

— Փարոսապահը, պատասխա-
նեց Ալիս շուտով :

— Այո, ճիշդ է : Փարոսապահը
պէտք է ըլլայ հաւածարիմ մարդ մը :
Որովհետեւ պզտիկ անհոգութիւն մը
կրնայ շատ մը նաւերու և թանկա-
զին կեանքերու կորուստին պատ-

ճառ ըլլալ : Եթէ ուզէք այս մասին պատմութիւն մը պատմեմ ձեզ :

— Այո՛, այո՛, կ'աղաչենք, Օրիորդ, պաշտօնեացան ամբողջ դասարանին աղջիկները մէկէն :

— Ուրեմն ուշադրութեամբ մըտիկ ըրէք : Բոպէրթ Մէնինկ անունով փարոսապահ մը Նոր Անգլիոյ ժայռուտ եղերքին մօտիկ կղզեակի մը փարոսին մէջ կը բնակէր Այտա անունով իր ութնամեայ աղջրնակին հետ : Բնականաբար այդ առանձին վայրը շատ հաճելի չէր բնակութեան համար, բայց Այտա ունէր իր փիօրկն ու շնիկը. կը դրուարճանար անոնցմով ու երջանիկ էր իր հօրմով, որ շատ կը սիրէր զինքը :

Օր մը հայրը ցամաքը մեկնեցաւ ձէթ և հաց բերելու համար. թէև չէր ուզէր իր աղջիկը միակ թողուլ այդ ամայի կղզեակին վրայ, բայց ծովը հանդարտ էր, և կը յուսար թէ իրիկուն չեղած պիտի կրնար վերադառնալ : Այտա ևս վստահացուց իր հայրը որ ինք բնաւ չի վախնար ու միջոցներ կը գտնէ զբօսնելու համար : Հայրը համբուրեց իր աղջիկը ու մեկնեցաւ ցամաք :

Հօրը ցամաք հասնելէն ետքը օդը աւրուեցաւ, սոսկալի փոթորիկ մը սկսաւ. լեռնակուտակ ալիքներ կը մտրակէին ծովեղերքի խարակները : Հիմա փորձեցէք երեւակայել աղջրկան և հօրը վիճակները : Աղջիկը կը խորհէր խեղճ նաւավարներուն վրայ՝ այդ փոթորիկի պահուն, նաև իր հօրը վրայ՝ վախնալով թէ պիտի փորձէր վերադառնալ և վտանգի պիտի հանդիպէր : Իսկ հայրը կը ցաւէր որ իր պարտականութեան վրայ չէր. Ինչ պիտի ըլլային խեղճ նաւավարները առանց փարոսին լոյսին. Ինչ

պիտի ըլլար իր աղջնակը հոն միտմինակ : Ան մինչեւ իսկ ուղեց փարոս մեկնիլ, բայց իր բարեկամները արգիլեցին զայն՝ անխուսափելի վտանգը յիշեցնելով :

Ժամերը անցան, միջեց. փարոսը վառելու ժամանակը եկած էր : Խեղճ փարոսապահը ո՛րչափ մտատանջ էր, խորհելով թէ իր պարտականութեան վրայ չգտնուելովը ո՛րչափ կեանքերու վտանգուելուն պատճառ պիտի ըլլար :

Վերջապէս, հազիւ թէ փոթորիկը քիչ մը մեղմացած էր, փարոսապահը փութաց իր նաւակը, ու թիավարեց դէպի կղզեակը : Ինչ երջանկութիւն զգաց երբ տեսաւ թէ փարոսը կը վառէր : Այո՛, ութնամեայ փոքրիկ հերոսունին Այտա խորհեցաւ վառել փարոսը, հօրը պարտականութիւնը թերի չի թողելու համար : Մինակը վեր ելաւ փարոսին սանդուխներէն, մինչ կատաղի ալիքներ կը հարուածէին փարոսին հիմերը, և ծովային թռչուններ ահարկու կռինչներ կ'արձակէին փոթորիկին ոռնումներուն մէջէն : Այտա չվախցաւ. կայնեցաւ, բայց չկրցաւ հասնիլ փարոսի լամբարին. ոտքին տակը քաթու մը դրաւ. լուցկի մը վառեց և լամբարին դրացուց : Նոյն պահուն փարոսին յուսադրիչ լոյսը տարածուեցաւ փոթորիկին ու մթութեան մէջէն : Այտա երջանիկ էր : Բայց ա՛լ աւելի երջանիկ անձ մը. ո՞վ էր ան. — փարոսապահը, որ հիւռուէն դիտելով իր աղջիկին այս քաջութեան գործը անբացատրելի ուրախութիւն մը կը զգար :

Դեռ չլուսցած փարոսապահը հասաւ կղզեակը, երբ արդէն փոթորիկը հանդարտած էր ալ բոլորովին, Գրկեց իր քաջ աղջնակը և համբուրեց զայն հայրական անհուն խան-

դադարաւանքով ու ազնիւ հպարտութեամբ մը :

— Հիմա պիտի մոռնա՞ք փարոսին նկարագրութիւնը :

— Ոչ, Օրիորդ, ոչ, չնորհակալ ենք, դռնեցին դասարանին աղջիկները, երբ զանգակը կ'ազդարարէր դասի պահուն վերջանալը :

Ամփոփեց
ԳՐԻԶՆԱՐ

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՕՐՕՐՈՑԸ ԿԱՄ ԶՈՒՆ

Աքանչելի՛ նախահիւթը. — Տարրալուծուած նախահիւթը. — Կեանքը նախանիւթին մէջ :

Ի՞նչ բան նուազ հետաքրքրական կրնայ երեւալ քան կէս-հեղուկ, կաշուն նախահիւթը : Բայց նորէն ալ անոր յարգանքով մօտեցէ՛ք, որովհետեւ ան ֆիզիքական աշխարհի մեծ և անքննելի գաղտնիքներէն մէկն է : Ալպեան լեռները ձիւնապատ կ'աշտարականան վարի դաշտերէն վեր ու մարդիկ անոնց կը նային երկիւղախառն հիացումով մը : Աստղերը իրենց որոշ ընթացքները կը կատարեն շողալով գիշերէ գիշեր, տարիէ տարի, և այն անհունութիւնն ու գաղտնիքը զոր կը յայտնեն մեզ՝ երկրաքարչ դիտողներս՝ կը համակէ գգացումով մը որ երկիւղէ աւելի բան մըն է : Բայց մարդս երբ դառնայ նախահիւթի այն աննշան մասնիկին, որ իր մօտիկն է, և ըմբռնէ անոր նշանակութիւնը, ա՛հ, կը տեսնէ թէ ան Ալպեան լեռներէն մեծ, աստղերէն աւելի հիասքանչ է, որովհետեւ ան կը բովանդակէ կեանք կոչուած գաղտնիքը : Հիմա և առաջ,

ապրող ամէն բոյս ու կենդանի կեանքը սկսաւ իբրեւ նախահիւթի մանիկ մը : Նախահիւթն է որ կենդանական ու բուսական կեանքը կը շինէ : Նախահիւթն է ամէն արարածի ապրող մասը :

Եւ ի՞նչ է այս նախահիւթը : Տարրաբանը համարձակած է զայն տարրալուծել ու կ'ըսէ թէ ան բնածուխէ, ջրածինէ, թթուածինէ ու բորակածինէ կը բաղկանայ : Պատրա՛նք, այն վայրկեանին որ ան իր բաղկացուցիչ մասերուն տարրալուծուի՝ ա՛լ կը դադրի նախահիւթ ըլլալէ : Նախահիւթի կենսական միակ բանը կեանքն է : Զայն իր մասերուն բաժնէ՝ եւ ա՛լ կեանք չունի. ա՛լ ան չերեփիկ մը, թռչուն մը կամ ապրող էակ մը չկրնար ըլլալ : Տարրաբանին տարրալուծած մեռեալ բանը ածուխի մը չափ իսկ չհետաքրքրեք մեզ : Ան կեանքը բռնելէ կը վրիպի : Տարրադադրելու սկսած պահուն իսկ ան արդէն փախած է : Անոր բոլոր մերձեցումները չեն յաջողած զայն գտնել, և մենք այսօր ա՛յնչափ տգէտ ենք նախահիւթին իսկական բնութեան մասին՝ որչափ էինք երբ տարրաբանութեան, կենսաբանութեան, փիլիսոփայութեան և ուրիշ բոլոր գիտութիւններ դեռ չկային : Միայն գիտենք թէ ան կենդանի ու խորհրդաւոր հիւթ մըն է, որմէ կախեալ է ամէն ապրող բան, թէ երբ ուրիշ նիւթերու հետ խառնուած չէ՝ յստակ ու դանդաղակերպ է, եւ երբ իւղի եւ ուրիշ նիւթերու խառնուի՝ դեղնուցին ամէնէն կարեւոր կենդանի ըլլալիք մասը կը կազմէ :

(Շար.)

ՄԱՐԿՐԻԹ ՌԻՈՐԵՆԷՐ ՄՈՐԼԻ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՉՆԱԽԱՏԵՆՔ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ

Սիրելի փոքրիկ ընթերցողներ՝,

Հաստատելու համար թէ մենք չենք կրնար խստօրէն նախատել Ադամ և Եւայի յանցանքը, ձեզ պիտի պատմեմ պզտիկ պատմութիւն մը որմէ դուք ալ պիտի օգտուիք:

Արակօնի թագաւորներէն մին օր մը, իրեն ընկերացող պարոններուն և սպաներուն հետ որսի համար անտառ մը երթալով, հասաւ պզտիկ խրճիթի մը քով, ուր փայտահար մը իր կնոջ հետ համեստ ընթրիք մը կ'ընէր: Անոնք այդ ատեն այնքան բարձր ձայնով կը վիճէին, որ պատէն քանի մը քայլ հեռուէն կը լրսուէր: Թագաւորը՝ որ չէր նշմարուած, հետաքրքրուեցաւ և ուղեց սպասել վէճին վերջաւորութեան: Ուստի մօտեցաւ կամաց մը և դրան մօտ կեցաւ, լսեց կնկան «ա՛հ» քաշելով խօսիլը:

— Ա՛հ, Եւա ինչ լաւ պէտի ընէր եթէ արգիլուած պտուղէն չուտէր: Դրախտին մէջ անոր բոլոր բաղձանքները կ'իրականային: Ան պէտք էր գոհանար իրեն տրամադրութեան տակ դրուած առատ պտուղներէն:

— Իրաւունք ունիս, աւելցուց փայտահարը, եթէ ես Ադամին տեղը ըլլայի պիտի գիտնայի պահել իմ երջանկութիւնս:

Այս խօսքերուն վրայ թագաւորը որ բոլորը լսած էր, պզտիկ աղմուկ մը բրաւ և խրճիթէն ներս մտաւ:

Մեծ եղաւ զարմանքսին խեղճերուն, տեսնելով անծանօթի մը մուտքը: Սակայն ան՝ իր ազնիւ և պայծառ դէմքովը, իր հարուստ ըզ-

դեստներովը, պալատական սարունի մը երեւոյթը կուտար:

— Բարեւ ձեզ, բարեկամներս, ըսաւ թագաւորը, պիտի կրնա՞ք ինձ զով ջուր մը տալ յագեցնելու համար ծարաւս որ զիս կը լափէ:

Կինը շտապեց երթալ բերելու զով ջուր մօտ աղբիւրէ մը, մինչ փայտահարը իր հիւրը կը նստեցնէր և անոր գինի կը հրամցնէր: Թագաւորը խմեց փայտահարներուն կենացը և կերաւ նաև քանի մը անուշ պտուղներ, և ընդունելութենէն ըզմայլած, որոշեց վարձատրել փայտահարը և իւր կինը, փորձութեան ենթարկելով իրենց հաւատարմութիւնը:

Մեկնելու պահուն, թագաւորը ըսաւ անոնց. «Դուք հիւրնկալեցիք ձեր վեհապետը, Արակօնի թագաւորը, որ այս պահուս ձեզ հետ կը խօսի:»

Այս խօսքին վրայ, խեղճ փայտահարները շտապելով ոտքի ելան և յարգալիր դիրք մը առին:

Վեհ դէմքը որ կը ցոլանար արքայական անձին վրայ, կասկած չէր թողուր այս խօսքերուն ճշմարտութեանը:

Թագաւորը շարունակեց.

— Քանի որ դուք պարկեշտ և քաղաքակիրթ էք, կ'ուզեմ ձեզ վարձատրել: Պիտի թողուք այս խրճիթը և ինձ հետ պիտի գաք: Ես ձեզ պալատիս մօտիկը պիտի բնակեցընեմ. հոն դուք պիտի ունենաք բացի բնակարանէ, ձեր փափաքածին չափ ուտեստեղէն և հանդերձեղէն: Սակայն ձեր երջանկութեան սլայման մը պիտի դնեմ: Այն սեղանին վրայ ուր դուք պիտի ճաշէք, ամէն օր դրուած պիտի ըլլայ, աման մը, խնամքով գոցուած, որուն

դպչելէ պիտի զգուշանաք : Այս ամա-
նը կը կոչուի քաղաւորի պնակ , և
այն օրը որ դուք անոր դպչիք , իմ
պալատէս պիտի հեռացուիք և ձեր
խրճիթը պիտի առաջնորդուիք : Կ'ըն-
դունի՞ք այս պայմանը , ըսէ՞ք ինծի :

Փայտահարը և իր կիներ անմիջա-
պէս ծունկի եկան , պաղատազին յայ-
տարարելով որ անհուն երախտագի-
տութեամբ կ'ընդունին այդ պայ-
մանը :

Թագաւորը դուրս ելաւ անմիջա-
պէս փողը հնչեցուց քանի մը ան-
գամ , շատ շանցած իր մարդոց վա-
զելը տեսնուեցաւ , որոնք իրենց ա-
ղաղակներով զինքը կրկին տեսնելու
ուրախութիւնը վայելեցին : Թագա-
ւորը անոնց հասկցուց ինչ որ խոս-
տացած էր փայտահարին և կնոջը ,
և հրամայեց պատրաստել կառք մը
որ զանոնք պիտի առաջնորդէր պա-
լատ : Փայտահարները , այր և կին ,
կարծես կ'երազէին և իրենց այս-
քան մեծարանքի արժանալը տես-
նելով ապշած կը մնային : Ամիջապէս
մեկնումի պատրաստութիւնը լրացաւ
և հետեւեցան իրենց բարերարին :

Երբ պալատ հասան , զանոնք բը-
նակեցուցին սքանչելի յարկաբաժինի
մը մէջ հազուեցրնելով անոնց փա-
ռաւոր և թանկագին հազուատներ
և անմիջապէս ճաշասեղան հրաւի-
րեցին :

Այլազան ուտելիքներով ճոխ սե-
ղանին մէջտեղը խնամքով կափար-
ուած պնակ մը դրուած էր , որուն
վրայ սա բառերը գրուած էին . քա-
ղաւորի պնակ : Անոնք պնակին ան-
գամ չէին նայեր , քանի որ այս ար-
տակարգ մեծարանքէն զգլխած էին :
Ամէն ճաշի մէջտեղ ելլող այդ խոր-

հրրդաւոր ամանը , որ իրենց փոր-
ձութեան առարկան էր , քանի մը օր
չեղածի պէս անցաւ և աննկատելի
մնաց :

Սակայն օր մը , կիներ փափաքե-
լով գիտնալ այսպէս խնամքով գոց-
ուած ամանին մէջ գտնուածը , յայտ-
նեց իւր փափաքը ամուսինին , ըսե-
լով թէ , անոր պարունակութիւնը
գիտնալու համար զայն բանալով գէշ
բան մը ըրած պիտի չըլլար :

Բայց փայտահար ամուսինը յիշե-
ցուց իր կնոջ թագաւորին խիստ ար-
գելքը և աւելցուց թէ իրենց կա-
տարեալ երջանկութիւնը իրենց կա-
տարեալ հնազանդութենէն կախում
ունէր : Կիներ այդ օրը չի սնդեց ,
բայց հետեւեալ օրը իր հետաքրք-
րութիւնը սաստկացաւ և ըսաւ ա-
մուսինին թէ թագաւորին պնակէն
ուտել չէր ուզեր , այլ զայն բանա-
լու ցանկութեան չէր կրնար հան-
դուրժեր :

Փայտահարը փորձեց քանի մը
յայտնութիւններ ևս ընել այն թըշ-
ուառութեան վրայ , որուն իրենք
պիտի ենթարկուէին եթէ չհնազան-
դէին թագաւորին հրամանին : Բայց
կիներ պատասխանեց թէ թագաւորը
չպիտի հասկընար թէ ամանը բացուած
է և թէ բոլոր կերակուրները իրեն ան-
համ կուգային եթէ իր հետաքրքրու-
թիւնը չզոհանար : Փայտահարը հա-
ւատաց և արտօնեց իր կիներ որ իր
փափաքը գոհացնէ : Կիներ փութաց
պնակը բանալ . . . բայց ինչ զար-
մանք , յանկարծ ճերմակ սղտիկ մուկ
մը ամանէն դուրս խոյացաւ , ելաւ
սեղանին վրայ և անկէ ալ դէպի
տախտակամածը . . . :

Այր եւ կին ի զուրջանացին բըռ-
նել զայն . անիկա շուտ մը անհետա-

ցաւ յատկապէս պատրաստուած ծա-
կի մը մէջ . . .

— Այն թշուա՛ռ արարած, ըսաւ
փայտահա՛ն իր կնոջը, քեզի չէի՞ ը-
սած որ այս պնակը չբանանք, ի՞նչ
պիտի ըլլանք հիմա . . . հէ՛, ըսէ՛ :

Կնոջ արցունքները և հեծեծանք-
ները միակ պատասխանը եղան փայ-
տահարին խօսքերուն :

*
* *

Նոյն միջոցին թագաւորը վրայ
հասաւ և անոնց հարցունց իրենց տըխ-
րութեան պատճառը : Անոնք լուռ և
շփոթած կը մնային : Թագաւորը հառ-
կցաւ թէ խոստումնին չէին յարգած,
բացաւ ձակատագրային պնակը եւ
հոն պահ դրուած կենդանին չգտնե-
լով, արտամտութեամբ դարձաւ դէպի
երկու յանցաւորները և ըսաւ .

— Այն պայմանը որ դրուած էր
ձեր երջանկութեան համար՝ գործա-
դրելը դժուար չէր : Դուք դրժեցիք
ձեր խոստումը, ուրեմն կորսնցուցիք
ձեր իրաւունքը . ուստի, կը թողուք
հիմա իմ պալատս և կը վերադառ-
նաք ձեր նախկին խրճիթը : Եթէ
հիմա տարարախա կ'ըլլաք, մի՛ մոռ-
նաք երբեք սակայն թէ դուք այդ
վիճակը նոյնիսկ ձեր կամքովը ու-
ղեցիք : Մի՛ մեղադրէք Ադամ Եւայի
յանցանքը, քանի որ չունեցաք ա-
ւելի հաւատարմութիւն՝ յարգելու
իմ՝ արգելքս և հրամանս քան անոնք
որոնք ևս ունեցած չէին նոյն հաւա-
տարմութիւնը Տիրոջը հրամանին մա-
տին :

Երկու յանցաւորները համարձա-
կութիւն և քաջութիւն չունե-
ցան բնաւ բառ մը իսկ արտասանե-
լու : Թագաւորին հրամանով անոնց
վերադարձուեցան իրենց հին հա-
գուսանքը և առաջնորդուեցան ի-
րենց խրճիթը, ուր իրենց կեանքի
տեւողութեան միջոցին ի զուր կ'ող-
բային իրենց յանցանքը, որ զիրենք
հեռացուց այնքան երջանիկ կենցա-
ղէն :

Թարգմանեց

ՄԿՐՏԻՉ Յ. ԶԱՔԱՐԵԱՆ

ԱՌԱԿԱՆԻ

ԱՌԱԿ-ՔԱՌԵԱԿՆԵՐ

Աստուած լերան համեմատ
Ձիւնը կուտայ՝ դուն ո՛վ մարդ,
Երբ պատահի քեզի չար՝
ձարն ալ կուգայ անպատճառ .

—

Աղէկ մարդը, ինչպէս կ'ըսեն,
Խօսքի վըրայ միշտ կուգայ .
Աղէկ մարդու մը երեսէն
Չարիք չի գար, խա՛չ վըկայ,

—

Անցուկը՝ մոռցուկ,
Այսպէս է աշխարհ .
Կ'ըլլայինք խեղճուկ՝
Թէ մոռնալ չըլլար :

—

Եթէ նոյնիսկ արեւ ըլլայ
Մարդու վրայ չի ցաթեր,
Թող չըսուի քեզ, ո՛վ անուղղայ,
Ու չըլլան քեզ մեղադիր :

—

Ամպ երբ պառաւին,
Առտու է տակաւին .
Ուշ, կանուխ, մի՛ ըսեր,
Այլ եղիր ջանասէր :

—

Ապրիլ կայ՝ երիպէ է,
Ապրիլ կայ՝ արծաթ է,
Մարդ մը իր գործերէն
Դատելու աշխատէ :

—

Աժան միսն իրաւ .
Պըտուկն է մաշեր .
Գընէ սուղը լաւ՝
Ու հոգ մի քաշեր :

—

Բնաւ մի՛ մոռնար թէ ապառիկ
Կործանումին է աղբարիկ .
Կանխիկ ըրէ քու առուտուր,
Որ չի հասնիս կործանման դուռ :

—

Աղէկ օրիդ շատ կ'ըլլայ
Բու երեսիդ խնդացող,
Բայց չըլլար մարդ մը որ ըլլայ
Հետդ՝ օրերուդ մէջ ճախող :

ԱՌԱԿԱՆԻԹՅ

ԶԱՐՀՈՒՐԱՆՔԸ ԿԱՐՆՈՅ ՄԷՃ

Գրեց՝ Ժ02Է Ր. 1.

Թարգմանեց Հ. ՅՈՎՍԷՓ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
Վիեննական Մխիթարեան

ՅԱՌԱԶԱԲԱՆ

Սիրելի փոքրիկներս, ինծի ըսին թէ՝ դուք այլեւս պզտիկ պատմութիւններէ՝ չ'էք ախորժիր։

Կ'երեւայ թէ դուք (հուրիներու) հետ սրդողած էք։

Իշխանները, քաջ առաքեալները ֆրանսայի զինուորներ եղան... նոյն պէս փոքրիկներ և ծերեր զինուորագրուեցան։

Մատնիչները, ապստամբները, չար ոգիները, չար վհուկները, այս տարի սրածայր սաղաւարտներ կը կրեն։ Եւ դուք տղաքս, գիտեմ որ այս տարի, կ'ուզէիք այնպիսի պատմութիւններ ուր մեր ձիաւոր հերոսները, մեր հեծելազօրքը այդ ոգիներուն հետ մաքառին... դուք անընդհատելի պատմութիւն կ'ուզէք, միջդեռ ձեզի պատերազմի դրուագներ պէտք են։

Ուստի այսօր ձեզի պիտի պատմեմ պատերազմի պատմութիւններ. բայց կ'ուզեմ նաև զձեզ քնացնել և յետոյ տանիլ զձեզ հեռուները. անցնել ծովը, լեռները, քաղաքները, անծանօթ երկիրները... որպէս զի երբ արթննաք տեսնեմ թէ ապշահար և յայլայլմէ եղած ձեր աչքերը կը շփէք։

— Ու՞ր ենք մենք։

— Ու՞ր, իմ փոքրիկ բարեկամս... նայէ՛, ահաւասիկ մարդիկ որոնք շղուականներ (փապուճ) հա-

զած են և փաթթոցներ կը կրեն, ահաւասիկ կիներ որոնք այրերու տափառներ հազած և մեծ քողեր կը կրեն իրենց գլխուն վրայ. ահաւասիկ պատշգամբներով ձերմակ տուններ փառոսի նման բարձր մզկիթներ, կլոր գմբէթներ... ուղտերու կարաւաններ վզերուն վրայ խոշոր գանգակներով։

— Մենք արդեօք Ալատինի՞, Ալի պապայի քառասուն աւազակներուն երկիրը, կը գտնուինք։

— Չմեռ է... երկու կանգուն ձիւն կայ...։ Երեսուն և հինգ աստիճան պաղութիւն։

— Հոս, մի' թէ ձիւներու թագուհիին երկիրն է...։

— 3500 մէթրնոց կատարի մը ստորոտը կը տարածուի ընդարձակ խոպան հարթավայր մը, որ շրջապատուած է տարօրինակ լեռներով... կան ուրիշ լեռներ, անդին դարձեալ լեռներ, ասդին կրկին լեռներ, վերջապէս աջ ու ձախ լեռներ... մինչեւ հորիզոնին խորքը... լեռներ և լեռներ ծովու ալիքներու նման։

— Մենք ոսկի լեռան թագաւորին քովն ենք...։

— Լեռները ոսկիէ չեն, ձմրան ձիւնը կը հալի այս աղքատները բոլորովին մերկ են, կարկամած են և թառամած, որոնց հագնելիք բնաւ չիկայ,

տ'չ ծառեր, ո'չ ծաղիկներ, ո'չ խոտեր... կան միայն այրած հող մը, խճաքաքեր և հսկայ ապառաժներ:

— Մենք արդեօք լուսինին լեռներուն մէջ ենք:

— Կան զինուորներ, որոնք կը կռուին այդ լեռներուն մէջ...:

Հսկայ թնդանօթներ, զետեղուած բարձրաբարձ կատարներու գագաթը... զարհուրելի ձիաւորներ, կրակոտ պզտիկ ձիերու վրայ... հաճակ կարմիր ներկուած է արիւնով եւ կը ծածկէ գիակներու կտորները որոնք դէզեր կը կաղմեն ճամբաներու երկայնքը:

— Սերպիոյ մէջ կը դանուինք...:

Այս գեղեցիկ գետը, ինչպէս կը կարծուի, դրախտին մէջէն կը հոսէր ուր նոյն նահապետին տապանը կեցաւ անոր ամենաբարձր կատարին վրայ:

— Արարատ...

— Փոքր Ասիա՞ ենք...

— Մեծ երկիր մը, զոր Ռուսերը պիտի ազատեն Թուրքերու ահուելի հալածանքներէն: Զարդերու երկիրը:

— Հայաստան:

Քաղաք մը զոր Ռուսերը գրաւեցին: Մեծ յաղթանակ... ձեր հայրերը դայն կը փնտռէին աշխարհագրական քարտէսին վրայ, և կ'ըսէին, դնելով իրենց ակնոցները, տեսնենք ուր կը դանուի այստեղը:

— Կարինը:

— Կարին... ճիշդ այն է. ես կ'ուզեմ այժմ զձեզ արթնցնել Կարնոյ մէջ:

ԱՆՈՒՇԱՒԱՆԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՓՈՔՐԻԿ ՀԱՅՈՒՀԻՆ

Ա.

Անուշաւանին հայրը Կարինցի հարուստ վաճառականներէն մին էր և Զանարեան էֆէնտի կը կոչ-

ուէր: Կարինի ամենէն մեծ տունը Զանարեան էֆէնտիինն էր, այսինքն հսկայ շէնք մը, բանտի նման հաստ պատերով, փակ պատշգամներով, վանդակաւոր պզտիկ պատուհաններով, հսկայ դուռներով, պահպանուած մեծ և ծանր կղպանքներով:

Քաղաքին մէջ ամենամեծ խանին տէրը Զանարեանն էր... Ուան ըսածնիս ապրանքներու մեծ մթերանոց մըն է, ուր Պարսկաստան գացող ձիերու և ուղտերու կառասպանները բեռնաթափ կ'ըլլան և կը բեռնաւորուին, անցնելով Կարինէն:

Բ.

Այն աւտուն Զանարեան էֆէնտի կանուխէն մեկներ էր, Պարոյրին, իր տան և հինգամեայ որդիին ընկերակցութեամբ: Նախաճաշի ատեն պիտի վերադառնամ ըսած էր և չէր վերադարձած: Օրը տարածամեցաւ... կէս օրը շատոնց անցած էր, ոչ ոք չէր եկած, Տիկին Զանարեան չէր գիտէր թէ ինչ ընէ:

Փոքրիկ անուշաւան տանիքը ելած էր: Պէտք է ըսել թէ փոքրիկ հայ տղաք, որոնք պարտէզ չ'ունին տանիքներու վրայ կ'ապրին: Ասոնք տափարակ տանիքներ են, ամբողջովին հողով ծածկուած, ամբողջ երկայնքին վրայ վանդակով մը և խոշոր ձիաններով, որոնք քթիդ տակը թանձր ու ապականած ծուխ մը կ'արձակեն:

Սրբուն, փոքրիկ դրացուհին որ չուան կը ցատէր իրեն տան տանիքին վրայ, անոր ըսաւ.

— Անուշաւան, հայրդ եկա՞ւ...

— Ո՛չ... մայրիկս Զորհապ մօրեղբորս գնաց տեսնելու համար թէ հայրիկս արդեօք հոն է:

— Բազարատին հայրն ալ չէ եկած:

— Լեցուն բաղմութիւն մը կայ փողոցներուն մէջ, ինչ կը կարծես, արդեօք ասիկա յեղափոխութիւն մը չէ:

(Շար.)

ԲԱՌԵՂՇՈՒԱԾ

ԹԻԻ 2

Սուղ ու ամբողջ վանկերով
Մէկ ու կէս վանկ եմ մէկ բառ,
Առ դանակըդ՝ անխըռով
Մօտեցիր ինձ յամբարար:

Նախ ամբողջովս գործիք մե՛մ,
Ձոր ամէն օր գործածեն,
Մէկ գործիդ մէջ միշտ կ'օգնեմ,
Դրեթէ անուսս ըսի քեզ:

Գլխատէ՛ դիս. այս անգամ
Անեւելոյք կ'ըլլամ ես,
Բայց առջեւդ ես կուգամ
Որ ի՛նչ ըլլալս շուտ գտնես:

Դրլխատէ՛ դիս՝ անգամ մա՛լ,
Տե՛ս, մակբայ մը մընացի,
Կարծեմ կրցար հասկընալ,
Բարի՛ տղեկս, խելացի:

Մի՛ գլխատեր, յոգնեցար,
Ա՛լ ամէն ինչ քեզ ըսի,
Իբրեւ քու վարձքդ ահա, ա՛ռ,
Եռեսունս տամ քեզի

ԳՐԻՉ-ԳՆԱՐ

ԹԻԻ 1 ԲԱՌԵՂՇՈՒԱԾԸ ԼՈՒԾՈՂ-
ՆԵՐ.— Բառեղծուածին լուծումն է
ՏԱԲԱՏ: Թիւ 1 բառեղծուածը առա-
ջին անգամ լուծողը եղաւ Պր. Վարդ-
գէս Հ. Եէմէնիճիեան որուն կը նը-
ուիրենք բանաստեղծութեանց հա-
տոր մը. կը խնդրուի ստանալ խըմ-
բադրատունէս:

Լուծեցին նաև.

Յր. Անահիտ Ատիսեան (Սամա-
թիա) Եղուարդ Գէորդ Սիմքէչեան
(Պեղազեան վարժարան), Անդրանիկ
Վարդանեան (Ատաբաղար), Օննիկ
խտրեան (Գուգկունճուք):

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ.

«Առաւօտ» Հանդէս կը նուիրեն.
Տիարք Քերոբէ Չրաքեան (Նարլը
Գաբուի որբանոցին), Մաքսուտ Փա-
փազեան. (Աֆիոն Գրահիսարի Ազգ.
Վարժարանին) Գեր. Տաճատ վրդ.
Պատմաճեան (Զօնկուլտաքի Ազգ.
Վարժարանին. Պէղազեան վարժա-
րանի որբերուն՝ երկու օրինակ, Պօ-
լուի և Տիւզճէի վարժարաններուն,
Օրթագիւղի՝ 2 օր., Գասթէմունիի որ-
բանոցներուն): Տիարք Թաթուլ Յա-
կոբեան (Պարտիզակի որբանոցին,
Սելվեան (Պարտիզակի որբանոցին,
Դանիէլ Մէրճանեան (Կէսիկ Փաշայի
որբանոցին), Սահակ Բարսեղեան
(Ակնայ որբանոցին), Եղարք Գառնիկ
և Եդ. Ազարեան (Կամարկապի վար-
ժարանին), Յակոբ Թօրոսեան (5 օ-
րինակ Գուճգարուի որբանոցին և 5
օրինակ դպրոցասէր Տիկնաց որբա-
նոցին), Միսաք Մալըմեան (Արաբկի-
րի որբանոցին), Կոպեռնիկ Մաֆա-
զեան (Նարլը Գաբուի որբանոցին),
Սարգիս Եէրէկէլեան (Սասգիւղի որ-
բանոցին), Թօքմաքեան (Գատըգիւղի
որբանոցին), Յակոբ Չնարեան (5 օ-
րինակ Իղմիր որբանոցին և 5 օրի-
նակ Նիկոմիտիոյ որբանոցին):

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ

Առաւօտ հանդէսի խմբագրու-
թիւնը սիրով պիտի հրատարակէ ա-
նունները այն ազնիւ նուիրատունե-
րուն, որոնք Առաւօտ հանդէսէն կը
նուիրեն Ազգ. Որբանոցներու, վար-
ժարաններու, ընթերցատուններու և
աղքատ ուսանողներու:

ՀՐԱԻԻՐ

Հանելուկներ, նկար հանելուկ-
ներ, հաշուական հանելուկներ, բա-
ռեղծուածներ սիրով պիտի հրատա-
րակենք: Կը խնդրուի լուծումը միա-
սին ղրկել:

Come little birds, I have some crumbs
I scatter round you see.
Come, pick them up just while I watch,
And never fear from me.

How nice to be such wee sweet things,
With eyes so wise and bright,
And wings which can be spread out wide
All plumed for happy flight.

I wish I had your wings and throat
I with the feathered crowds
Would warble forth a flood of songs
On yonder snow white clouds.

I'd fly o'er mountain, crag and fell,
In sea and river dip.
I'd greet the sunrise, watch it set
And from the brooks I'd sip.

Among the trees in cooling shades
I'd twitter out my song,
Or swing for fun up in the air
On branches green and strong.

I wonder if you wee birds know
God made you just to praise !
'Tis he who gives you life so free
Your joyful songs to raise.

Be glad my pets, you precious are
 Be glad my gentle dears
 Remember too, we are your friends
 I herongh all the changing years.
 When storms are rude and snow ligs thick
 Come to our windows, pray.
 We promise crumbs all wee and fresh.
 Please say you'll came, please say?

A. M, BURGESS

SECOND ANGLISH LESSON WITH PRONUNCIATION

Boy,	պօյ	—	տղայ	Large, big	լարճ, պիկ	—	մեծ
Girl	կըրլ	—	աղջիկ	Small	ըսմօլ	—	պզտիկ
Cat	քէթ	—	կատու	Good	կոլա	—	բարի
Dog	տօկ	—	շուն	Bad	պէտ	—	զէշ, չար
Toy	թօյ	—	խաղալիք	Pretty	բրիթի	—	գեղեցիկ
Ball	պօլ	—	գնդակ	Happy	հէփի	—	երջանիկ
Doll	տօլ	—	պուպրիկ	Lazy	լէյզի	—	ծոյլ
My	մայ	—	իմ	I have	այ հէվ	—	(ես) ունիմ
Thy	տհայ	—	քու	Thou hast	տաու հէսթ	—	(դու) ունիս
His	հիզ	—	իւր, իրեն (ար.)	He has, she has	հի հէզ, շի հէզ	—	— ունի (ան)
Her	հըր	—	իւր, իրեն (իգ.)	We have	ուի հէվ	—	մենք ունինք
Our	աուր	—	մեր	Պըտ	օլսօ Վէրի	իզ	ար
Տհը	էյ	ուան	էստ	But	ալսօ	վերի	իզ ար
The	a	one	and	բայց	նաեւ	շատ	է են
ք կամն (յօդ)	մը	մէկ	և				

The boy is good and happy.
 I have a large ball.
 The girl is pretty, and has.
 A pretty doll.
 A large cat and doy.
 My cat is lazy,
 A small toy.
 Our dog is a good dog.
 My ball and doy are big.
 Yes, no, why, because.

We have a pretty toy.
 Our doll is small.
 Her cat is small.
 The boy is lazy.
 My cat is happy,
 I have a good dog.
 The dog is big.
 Good morning
 Good evening, Good night.
 Where, How, when.

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՍՄԵՐԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՅՈՅՑ-
ՆԵՐՈՒ, ՇՂԹԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳՈՀԱՐԵՂԻՆԱՅ
ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ, ԶՈՒԽԱՆԻ ԽԱՆԻ ՂԻՄԱԳ թիւ 29

«Ժամանակը դրամ է» կ'ըսէ Անգլիացին, իսկ
ժամանակը շահելու լաւագոյն միջոցը ճշդապահ
ժամացոյց մը ունենալն է: Անմրցելի գիններ:

Վաճառատանս վկայուած փորձ ժամագործ Պ.
Դառնիկ Տէր Յովհաննէսեան խիստ չափաւոր գի-
ներով եւ արագօրէն կը նորոգէ ամէն տեսակ
ժամացոյցներ:

Պատի ժամացոյցներու ճոխ մթերք, փութա-
ցէք աւելիքն օգտուիլ:

Հրապարակիս լաւագոյն մարքաներէն Զէնիթ
Լօնժին, Սարգիսօֆ, Օմէկա, Սինկէռ ժամացոյց-
ները առանց ո եւ է յաւելումի իրենց սովորա-
կան գլխերով կը ծախուին: Հայ ուսանողներու,
համար մասնաւոր զեղչ:

ՏՈՒԹ. Պ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Կը դարմանէ տղայոց ոսկրաթերութիւնը (ra-
chitisme), ստամոքսի, աղիքի եւ թոքերու տը-
կարութիւնը, անարիւնութիւնը եւ նիհարութիւնը
(սըսխա), նաեւ ներքին եւ մորթային հիւանդու-
թիւնները: Կը բնակի Կէտիկ Փաշա, Միւսէլլիմ
փողոց թիւ 6:

Ա ԼԱ ՄՕՏ

Վաճառական—գերձակ արանց եւ կանանց
Բ. ՈՍԿԵԱՆ—Պ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Վկայեալ Բարիզի «ԼԱՏԷՎԷ2» ակադէմիայէն
Գարաքէօյ, Վօյվօտա փողոց, թիւ 122
անգլ. նամակատան կից

Եթէ կ'ուզէք ամենավերջին նորսօճեութեամբ,
մաքուր կարուածքով հագուստներ ունենալ, դի-
մեցէ՛ք Ա լա ՄՕՏ վաճառատունը, ուր կը պատ-
րաստուին ամէն ճաշակ եւ քսակ գոհացնող չա-
փի վրայ հագուստներ: Վաճառատունս յաճախորդ-
ներու դիւրութեան համար չափառութիւն, փորձ
եւ յանձնում կը կատարէ փափաքուած տեղը:

ՏՈՒԹ. Յ. ԵՐԱՆՈՍԵԱՆ ՄՍՆԱԳԷՏ

Ներքին եւ կանանց հիւանդութեանց
եւ մանկաբարձ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէն
մինչեւ երեկոյ Գում Գարու Մօլա թաշի Ա.
մերիկեան դեղարանին բովի բնակարանը:
Եշ. օրերը կէս օրէ վերջ ծրի:

ԱՄԷՆՈՐԵԱՅ ԹԵՐԹԵՐ

ԺԱՄԱՆԱԿ, Հասցէ Պապա Ալի ճատտէսի
ԵՐԿԻՐ » » » »

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ, (Երեկոյեան) »
ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ, Բերա, Գապրիսթան փողոց
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԶԱՅՆ, Կալաթա:

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐ՝

Մ. Ա Գ Ը Լ Ը Ե Ա Ն

ԵՒ

Կ. ԲԱՐՈՒՆԻ

Կը ստանձնեն ամէն տեսակ դատերու
պաշտպանութիւնը, ամէն լեզուէ խմբա-
գրութիւններ եւ թարգմանութիւններ,
նմանապէս օտար դեսպանատանց մօտ
կատարուելիք դիմումներ: Արագ եւ
խղճամիտ գործունէութիւն: Խորհրդակ-
ցութիւնք ծրի: Հասցէ, Թարագճըլար,
Քեաթիպի Ատիլի գտնուած Սաաթճը
խան թիւ 9:

♦ աստաբանական այգ գրասենեակը
կը կատարէ նաեւ դիւրամատչելի պալ-
մաններով դրամական փոխատուութիւն
աւանդի փոխարէն:

ԶԻՆԿՕԿՐԱՔ

ԳՐԻԳՈՐ ԳԱԼՅԱՆԵԱՆ

Կը պատրաստէ ամէն տեսակ
Քիլօհներ. մաքուր արագ եւ որ
աւելին է ածան:

Դիմել՝ Բ. Գնանեան խան թիւ 35
Դիմեցե՛ք գոհ պիտի մնաք:

ՆՈՐԱԶԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԱՀԱԿ ՍՎԱՃԵԱՆ

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ ՔԱԼՓԱՔՃԻՆԵՐՈՒ ՃԱՏՏԷՆ
ՔԻՒՐՔՃԻՆԵՐՈՒ ԴՐԱՆ ՃԻՇՏ ԴԻՄԱՅ ԹԻՒ 2
ԱՊՐԱՆՔ ՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ

Մետաքս գուլպաներ	գօսթիւմի	թէլա
ծեռնոցներ,	լէվանթին	
ժապաւէնի ծաղիկի	գրուկէն	
գոյնզգոյն սէրիններ,	թուալէթի պիտոյք	
Ամէն տեսակ թուալէթի ֆրիքսիոններ:		
Ամէն սէզոնի ամենավերջին ձեւ մօտէլներ:		

ԺՊՏՈՒՆԻ ՀՈՎԻԻ

ՆԿԱՐԻԶ

Զագմաֆըլար, Մուքրաֆա փաշա խան

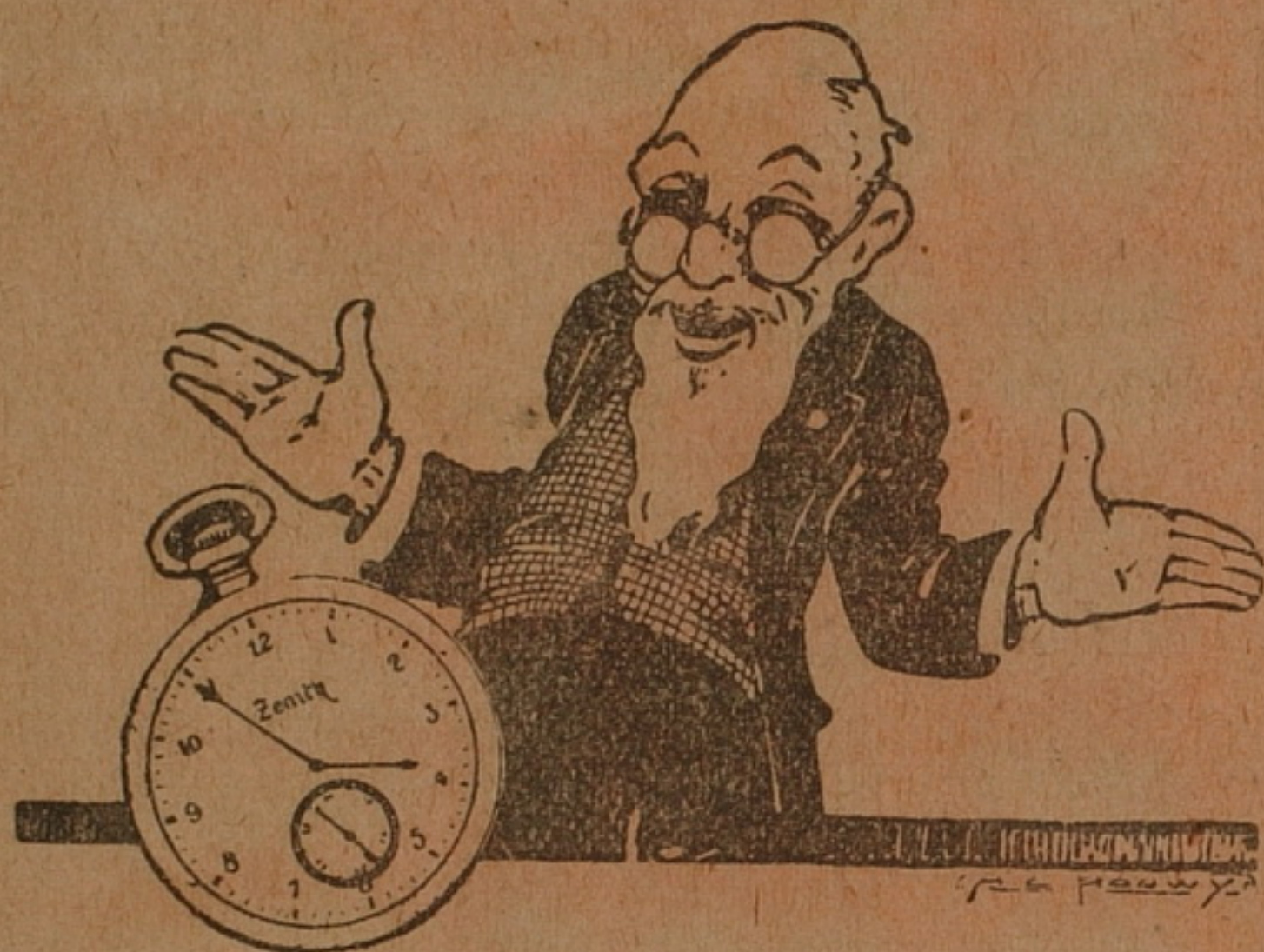
ՄՊԻՏԱԿ ԱՂՈՒԷՍ
ՄՈՒՇՏԱԿ
AU RENARD BLANC
FOURRURES

Բերա, Մեծ
 Փողոց, Թ. 432
 Սանթա Մա-
 րիա եկեղե-
 ցին քով,

Թէլէֆոն.—
 Բերա 2032

Ռուսական, ամերիկեան և եւրոպական ամէն տեսակ մուշտակներու ճոխ մթերք,
 պատրաստ և չափու վրայ խիստ ճաշակաւոր: Գիները չափաւոր: Մ. ՕՀԱՆԵԱՆ

ՈՎ ԶԵՆԻԹ

Թագուհիդ ժամացոյցներու
 Որ լուսնոյ նման գեղեցիկ
 եւ արեւու պէս ճշդապահ ես
 Բիւր երանէ՛ք քեզ ունեցողին
 Ընդ ուր ներկայացուցի՜ք բովանդակ
 Թուրքիոյ Միհրան Շիրինեան,
 Կ. Պոլիս ձեւալ պէյ խան

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
 ԿԵԱՆՔԻ, ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԾՈՎԱՅԻՆ
 ԱՊԱՀՈՎ ԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ
 Պոլիս Անանիասի խան

ՃՈՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ԿՕՇԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
 Փոխ. Ա. Յէֆ, նոր հասած են ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿՕ-
 ՇԻԿՆԵՐԸ: Անհաւատալիօրէն աժան: Անգամ մը
 միայն այցելել կը բաւէ: Կը գտնուին նաեւ Զուի-
 ցերական աժան ժԱՄԱՅՈՅՅՆԵՐ: Հասցէ Սիրբէճի,
 Համիտիէ ճառտէսի թիւ 23:

ՀՈՎԱՆՈՅԱՎԱՃԱՌ

ԵՐՈՒԱՆԴ

ԷՏԻԿԱՐԵԱՆ

Կը նորոգէ եւ կը շինէ
 ասէն տեսակ հովանոց-
 ներ: Հասցէ՝ Եէնի ձամի
 Զիլիսկիրլէր, թիւ 64:

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻԲ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1880ԻՆ

Կ. Պոլիս, ձեւալ պէյ խան, թիւ 12

Հեռաձայն, 1363 Սթամպուլ

ԱՐԵՒԵԼԻԻ ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ՄԵԾ
 ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԵՅԻ
 Ախորժահոս եւ համեղ խառնուրդներ
 ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԹԵՅԻ

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
 ԲՐԴԵՂԷՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
 ԲԱԼԹՈՅՈՒՆԵՐ   ԱՄԵՆԱՎԵՐՁԻՆ
 ԳՕՍԹԻԻՄՅՈՒՆԵՐ   Անգլ. եւ Ֆրանս.
 ԴԾԱԽՈՐ ԲԱՆԹԱԼՕՆ   ՆՈՐԱԶԵԻՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆԵՐԸ ԱԺԱՆ ԵՒ ԴԻՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

Արսասահմանի համար միշտ «քրանգիթ» քիչ, կերպաս, եւլն.